

מסיבת עיתונאים בושינגטון עם שר-החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר (12.10.1973)

כדי למקד את דיוננו רצוני להתחיל בסקירה קצרה של המצב במזרח-התיכון כפי שהוא נראה לנו. עליכם להבין, כי ברגע זה אנו עומדים בשלב עדין, אשר בו מטרנתו העיקרית היא להביא לידי הפסקת פעולות האיבה ולהניח יסוד לשלום קבוע יותר במזרח-התיכון, ולכן יהיה עלי להיות מסויג כלשהו בכמה מן ההערות שלי ובכמה מתשובותי לשאלותיכם. אני מקוה כי אחר סיומו של שלב זה אערוך מסיבת עיתונאים נוספת שבה אביא לפניכם דו"ח מלא יותר משיכול אני להביא היום.

ראשית, מבחינת מה שהיה ידוע לנו לפני פרוץ פעולות האיבה, הרי שבוע לפני כן ידעה ארה"ב כי ישנם ריכוזים נוספים של כוחות סוריים וכן כי כוחות מצריים נמצאים במה שפורש הן על-ידי המודיעין שלנו והן על-ידי המודיעין הישראלי כתמרוני סתיו שגרתיים.

ביקשנו מן המודיעין שלנו והן מן המודיעין הישראלי, שלוש פעמים שונות במהלך השבוע שקדם לפרוץ פעולות האיבה, לתת לנו את הערכתם על מה שעלול לקרות. היתה תמימות-דעים, כי פעולות איבה אינן סבירות עד שאין כל סיכוי שהן יתחוללו. כן לא הועלתה האפשרות של פעולות איבה בכל אחד מן הדיונים שנערכו עם הצדדים במסגרת האו"ם בשבוע שעבר.

בנסיבות אלה לא היתה לארה"ב עילה להזהיר מדינה כלשהי נגד נקיטת פעולת-מנע. משום כך, בשבוע שקדם לפרוץ פעולות האיבה, לא נתנה ארה"ב כל עצה לגבי האפשרות אשר בדעה אחת הובטח לנו שאין זה סביר שתתגשם, ואף יותר מזה, ודאי לא תתגשם.

הפעם הראשונה שבה נמסר לממשלת ארה"ב כי פעולות איבה עומדות לפרוץ מדי רגע היתה בשעה 6.00 בבוקר ביום השבת, כאשר הוערתי משנתי והתקשרתי מייד עם הנשיא. מאז ועד הרגע שבו נמסר לנו כי פעולות האיבה אכן החלו — הדבר היה בשעה 9.00 בקירוב — עשינו מאמצים נמרצים במגע עם הצדדים וכן במגע עם ברית-המועצות והמזכיר הכללי של האו"ם בניסיון למנוע את פרוץ פעולות האיבה.

כמובן, לאור ממדי ההכנות שבוודאי נעשו לפני פרוץ פעולות האיבה, היו מאמצים אלה לשוא.

אחר שפרצו פעולות האיבה העמידה ארה"ב לפנייה שתי מטרות עיקריות: האחת — לשים קץ לפעולות האיבה במהירות האפשרית; והאחרת — לשים קץ לפעולות האיבה באופן שיתרום במירב האפשרות להעלאת פתרון קבוע יותר ומתמיד יותר במזרח-התיכון.

לכן, חתרה ארה"ב בתקופה זו — תחילה באו"ם ואחר-כך באמצעות מגעים דו-צדדיים — ליצירת מסגרת אשר בה אפשר יהיה לממש את שתי המטרות הללו. בדקנו את האפשרויות של גיבוש הסכמה כללית במסגרת האו"ם וכן עמדנו במגע עם הצדדים ועם החברות הקבועות במועצת-הביטחון כדי לבחון מה עשויים המגעים הדו-צדדיים להביא.

לא לחינם נמנענו מאפשרויות של עימותים במסגרות פומביות, העשויים להכביד את חילוקי הדעות ולהקשות יותר על הצעדים לקראת יישוב הסכסוך.

אחר שישתיים שלב זה נמסר דו"ח על המאמצים שעשינו ואז תהיה אפשרות לשפוט אותם. לפי שעה מטרנתו היא להביא לידי סיום פעולות האיבה באופן שיניח לנו לעמוד במגע עם כל הצדדים וכן עם החברות הקבועות של מועצת-הביטחון אחר סיום פעולות האיבה, שכן אנו סבורים כי באופן זה נוכל לתרום את התרומה הגדולה ביותר לשלום צודק ויציב במזרח-התיכון.

ההערכה שלנו לגבי המצב הצבאי כפי שהוא נראה לנו הבוקר היא כי ככל הנראה התקדמו הכוחות הישראליים מרחק מסוים לתוך סוריה. הכוחות המצריים מחזיקים בגדה המזרחית של תעלת סואץ עד מרחק של 6—8 מילין מזרחה. החזית המצרית — חזית סואץ — יציבה למדי ואילו החזית הסורית נזילה כלשהו. אשר לעתיד, ארה"ב תמשיך לעשות, ועושה עתה, מאמצים להביא לידי סיום פעולות האיבה באופן שיתרום לשלום לטווח רחוק בעולם כולו. זו המסגרת של דיוננו.

אמרת ביום ב', כי ההפשרה ביחסי ברית-המועצות וארצות-הברית לא תוכל לעמוד או לא תוכל להתקיים אם יתחוללו מעשים בלתי אחראיים במקום כלשהו בעולם, לרבות המזרח-התיכון. הייתי רוצה לדעת, האם בהקשר זה אתה סבור כי ההודעה הרוסית המדרבנת מדינות ערביות אחרות להצטרף למצרים ולסוריה במלחמה בישראל מהוה מעשה בלתי-אחראי המסכן את ההפשרה, ואם כן, האם כוונתך לאזן מן הצד האמריקני אספקת נשק, שנמסר כי היא מתבצעת מצד ברית-המועצות לגבי הערבים.

האם אתה סבור לאור פינוי בני המשפחה של היועצים הסובייטים מסוריה וממצרים ביום ה' וביום ו' שעברו כי (1) הם ידעו מראש את תכניות ההתקפה והאם אתה סבור שהיה עליהם להודיע לארה"ב על תכניות אלה? (2) האם אתה סבור, כי ברה"מ עודדה במידה כלשהי את ההתקפות?

לאור השם הטוב שיש למודיעין הישראלי, למה אתה מיחס את הכישלון של המודיעין שלהם והמודיעין שלנו לזהות מה עומד להתרחש?

זו היתה לפחות שאלה כפולה. באשר לראשונה — התנהגות ברית-המועצות במשבר המזרח התיכון וההשפעה של משבר זה על יחסי ארה"ב-ברה"מ — הרי שכל הערכה חייבת להכיר כי ארה"ב וברה"מ כאחד עומדות כל אחת מבחינתה שלה במצב מורכב מאוד במשבר הנוכחי. אכן, הסיבה שבגללה אנו סבורים כי הסדר לאורך ימים במזרח-התיכון הוא חשוב ביותר היא כי יש סכנה שהמזרח-התיכון עלול להפוך למה שהיו הבלקנים באירופה לפני 1914. כלומר, איזור שבו יריבויות מקומיות יצברו תנופה וימשכו פנימה את המעצמות הגרעיניות הגדולות עד כדי יצירת עימות שאין הן מעוניינות בו ואפילו לא התחילו בו.

ברי, כי לארה"ב מסורת של ידידות עם ישראל, ידידות שאותה היא תקיים במשבר זה. כן ברי, כי לברה"מ יש יחסים בני כמה וכמה שנים עם מדינות ערביות אחדות, והיא לא תנתק אותם במהלך משבר זה. הקושי שאנו והם עומדים בו הוא האם בעת שאנו נשארים נאמנים לעקרונותינו יכולים אנו, אף-על-פי-כן, לכלכל יחסים אלה באופן שהמטרות הגדולות של השלום יישמרו.

איננו סבורים, כי בהודעת ברה"מ לנשיא אלז'יריה היה כדי לסייע. איננו סבורים, כי בהטסת ציוד צבאי היה כדי להועיל. כן אין אנו סבורים, כי הפעולות הסובייטיות, עד כה, מהוות מעשה בלתי אחראי שביום ב' בערב צינתי כי הוא יהוה איום על ההפשרה. כאשר נגיע לנקודה זו לא נהסס במשבר זה, כפי שלא היססנו במשברים אחרים, לנקוט עמדה תקיפה. אולם ברגע זה עדיין אנו מנסים להעריך כנגד פעולות שאנו שוללים אותן, ובתוקף למדי, את ההתאפקות היחסית שהפגינה ברה"מ באמצעי התקשורת ובפעילות נציגה במועצת-הביטחון.

בשלב זה, כפי שאמרתי, מטרתנו היא לשים קץ לפעולות האיבה בתנאים שיהיו צודקים לגבי הכל בלי להחריף את היחסים עד לנקודה שאין לעמוד בה.

רצוני לחזור ולומר, כי כאשר נגיע לכלל מסקנה שהפעולות הגיעו לנקודה של חוסר-אחריות, נהיה תקיפים מאוד בהבהרת הדבר.

עדיין מוקדם מדי להסיק מסקנה סופית לגבי כל הדברים הללו. אם אכן עודדה ברה"מ התקפות אלה — דבר שעד כה אין לנו הוכחות לגביו — יהיה עלינו לנהוג בכך כבעניין חמור ביותר.

כמובן, אם נודעו ההתקפות האלה לברה"מ באמצעות המודיעין שלה, או בדרך אחרת, והיא לא מסרה זאת לנו, הרי זו בעיה אחרת. בעולם אידיאלי אפשר לצפות להיוועצות הדוקה יותר, אולם לאור הרגישות של המזרח-התיכון היה בכך משום אחריות כבדה לפרסם מראש מידע מסוים. אף-על-פי-כן, רצוננו להדגיש כי אם יימצאו ברשות אחד הצדדים במסגרת יחסים אלו ידיעות מסוימות על פעולות צבאיות העומדות להתרחש במקום רגיש כלשהו בעולם, נחשוב זאת כדרוש — לאור העקרונות שעליהם חתמו ארה"ב וברה"מ — כי תינתן הזדמנות לשני הצדדים להרגיע את המצב.

איש לא טעה לגבי העובדות. למודיעין יש תמיד שני היבטים. קביעת העובדות והערכתן. ובמרבית שירותי המודיעין יש נטיה — והוא הדין במרבית הפקידים הבכירים וכמה מן העיתונאים — להתאים את העובדות אל ההשקפות הקיימות ולהציגן כעולות בקנה-אחד עם הנצפה מראש. ואם אתה מתחיל בהנחה כי זה עשר שנים מתנהלים במצרים תמרונים מדי ספטמבר, סביר שיש נטיה להתאים את העובדות שבעין אל התיאוריות שגובשו לפני כן. זו אחת הסכנות החמורות ביותר המרחפות על כל הערכת מודיעין. על עובדות קל הרבה יותר לעמוד מאשר על כוונות.

במרוצת השנים שבהם הייתי בתפקיד זה, לא נחשבה האפשרות של התקפה ערבית רבתי כסבירה ביותר על-ידי כל המעריכים שעמם שוחחתי.

גב' גולדה מאיר אמרה שהיא הודיעה לממשלות אחרות — נדמה לי שהיא השתמשה בביטוי „בזמן סביר מראש” — כדי שיספיקו למנוע זאת.

ובכן, הדבר תלוי בהגדרת „זמן סביר”. לנו נמסר בשעה 6.00 בבוקר ביום השבת כי מלחמה עלולה לפרוץ מייד. זמן מה לפני כן נמסר לנו, כי ישראל אינה אומרת לתקוף בעצמה אולם הדבר לא הבהיר לנו בהכרח כי התקפה ערבית עומדת לבוא מדי רגע.

איזו מין עזרה נותנים הסובייטים למצרים או לסוריה? איזו עזרה נותנים לנו עכשיו ואיזו ניתן אחר-כך לישראל?

בשלב זה אני רוצה להדגיש שוב, כי בעייתנו העיקרית בתשובה לשאלות כגון זו היא לזכור כי אנו נמצאים במצב עדין מאוד העלול להתלקח על נקלה עקב הצהרות חפוזות או היענות ללחצים מיידיים ביותר. הרכבת האוירית הסובייטית, בשלב זה, היא מתונה. היא יותר מקלה. זוהי רכבת אוירית ממשית למדי ויש להתייחס אליה לנוכח האפשרות של השפעה מיידיית על הפעולות הצבאיות. ככל שהדבר נוגע בנו, יש לנו יחסים צבאיים מתמשכים עם ישראל ואנו דנים עם ישראל במצב המיוחד שנוצר על-ידי המאורעות האחרונים. אולם אין אני סבור שיש תכלית מועילה בכניסה לפרטים.

מדינות ערביות מסוימות מאיימות להפסיק את הספקת הנפט למערב אם תמשיך ארה"ב ביחסיה הצבאיים עם ישראל ואם תמשיך לחמש את ישראל. מה כובד משקלם של איומים אלה בקביעת המדיניות של ארה"ב?

שינוי מאמץ רציני מאוד במשבר זה להביא בחשבון במלוא הרצינות את הדאגות וההשקפות של הערבים. באותה שעה, עלינו לצעוד בדרך הנכונה לדעתנו ויהיה עלינו לעמוד בתוצאות שינבעו מהצעדים שנקוט בדרך הנראית לנו כנכונה.

האם תוכל לתת לנו מושג לגבי אופי המכשולים שאתה נתקל בהם עכשיו בחתירתך לשים קץ לפעולות האיבה?

הייתי עד לדיונים רבים למדי על הטעם שיש בפעולת או"מ כלשהי. הקושי הוא בכך שהבדיקה היומית שאנו עושים לגבי תמימות הדעים בניירורק מעלה שהדעות באו"מ כה חלוקות והרצון לנקוט עמדה אצל החברות העיקריות של מועצת הביטחון, או אפילו כולן, כה מועט — עד שאילוץ מועצת הביטחון להצביע על הצעה כלשהי שאנו עשויים להגיש רק יחריף את המחלוקת ויסייע להדגיש את אי-היכולת להשיג תמימות-דעים.

משום כך שמנו יותר את הדגש על הניסיון לגבש תמימות-דעים מאשר על פתיחה במאבק של החלטות והחלטות-נגד. מעבר לכך איני יכול לומר יותר, לבד מן ההבהרה כי אנו עומדים במגע עם הצדדים ועם החברות הקבועות של מועצת הביטחון וכן, יום-יום, עם המזכיר הכללי של האו"מ.

מהי הערכתך הכוללת על גישת שלוש המעצמות הגדולות, ארה"ב, ברה"מ וסין, לגבי סכנת ההתפשטות של פעולות איבה אלו? שנית, כיועץ הנשיא לביטחון לאומי, כיצד אתה מעריך את הטיפול במשבר זה על ידי משרד החוץ האמריקני?

אשר לשאלה השניה אנו מתרשמים מאוד, בבית הלבן, מן המנהיגות שהפגין משרד החוץ — אולם, במישור רציני יותר, ברור שצירוף שתי העמדות מאפשר מדיניות מלוכדת יותר. ועם סיועם של עמיתי במשרד החוץ היה הטיפול מעולה ותרם להגבלת המשבר, עד כה, בתחום מסגרתו הנוכחית.

אשר לשאלתך הראשונה, על סכנת ההסלמה כפי שמעריכים אותה החברות הקבועות במועצת-הביטחון, נראה לי שהכל מסכימים כי מלחמה ממין זה טומנת בחובה אפשרות של הסלמה. אני סבור שעד כה ניסו שתי הארצות העשויות ביותר ליצור עימות, כלומר, ארה"ב וברה"מ, להתנהג בתחום המגבלות המונעות הסלמה לקראת מלחמה כזאת. אם תשוה את התנהגותן במשבר זה אל התנהגותן ב-1967 תוכל לומר, כי ההתנהגות הסובייטית היתה פחות פרודוקטיבית, פחות חריפה ורחוקה יותר מאיומים צבאיים מאשר במשברים קודמים.

כמובן, המצב דליק ביותר ועשוי לצאת מגדר שליטה. אני יכול רק להדגיש שוב את החשיבות הגדולה שיש בהתאפקות מצד כל אותן מדינות העלולות להביא לידי הסלמה והתפשטות של פעולות האיבה. וציפיית ארה"ב היא שכל המדינות היכולות להשפיע עליהן בכיוון התאפקות ומיתון יעשו זאת כפי שאנו משתדלים.

איני סבור שעלי להכנס לפרטים כלשהם לגבי חילופי הדעות עם ברה"מ בשלב זה.

מצבים לעולם אינם בני-השוואה, אולם העקרונות היסודיים שהנחו את מדיניותנו בשנות הממשל הנוכחי נשארו קבועים, ואיני סבור שעלי להרחיב את הדיבור על השיטות המסוימות שנקוט. אולם אנו נונחה על-ידי אותם עקרונות. הבה ואחזור: איננו רוצים שהדבר יקרה. איננו מצפים שהוא יקרה ואנו סבורים כי אם יתאפקו כל הצדדים לא יהיה כל צורך שהדבר יקרה.

אנו, כמובן, לא היינו שותפים להשקפה הערבית במלואה ולכן אנו מצויים כאן בתחום ההשערות. המטרה הערבית תתבהר גם היא בימים הבאים. אם המטרה הערבית היתה, כפי שנאמר לעיתים, להדגיש את העובדה שיציבות מתמדת אינה בתי-השגה במזרח-התיכון, וכי יש צורך דחוף בהשגת הסדר במשא-ומתן, או שחשוב להשיג הסדר מוסכם, הרי דעתנו היא כי השקפה זו באה לידי ביטוי. ארה"ב עומדת נכונה עתה, כפי שעמדה נכונה לפני פרוץ פעולות האיבה, לסייע לצדדים, אם רצונם בכך, להגיע לידי פתרון בדרך המשא-ומתן. אנו סבורים כי יהיה זה מועיל ואנו נהיה נכונים — כפי שאמרתי לשני הצדדים בניו-יורק — לסייע בכך. אם זו האסטרטגיה הערבית הרי שאנו עומדים בנקודה שבה אולי נוכל לפנות, אחר תום מעשי האיבה, לחתירה אל השלום.

כפי שאמרתי אין שעה זו כשרה לדון בחילופי הדעות המתנהלים בין ברה"מ וארה"ב לבד מן ההדגשה, כי מטרתנו העיקרית היא להביא לידי התאפקות ולהביא לידי פתרון מהיר ככל האפשר.

אנו תקוה, כי אחר תום הקרבות יכירו קודם כל הצדדים המעורבים, ואחר-כך הצדדים המעורבים באורח בלתי-ישיר, בשבירות של המצב המגיע לידי משבר באורח כה מחזורי. ואם מסקנה זו תוסק כפי שאנו מקוים שיש להסיקה, תעמוד ארה"ב נכונה לעזור לצדדים בהשגת הסדר צודק. ואנו גם הפצרנו, ורצוני להשתמש בהזדמנות זו להפציר בכל הצדדים, לזכור בפעולתם הדיפלומטית עכשיו כי יהיה אשר יהיה כל פתרון ארעי שניתן להשיגו במסגרת זו או אחרת, המטרה העיקרית שלנו חייבת להיות קיום יחסים העשויים להצמיד את האיזור ואת העולם לקראת שלום מתמיד יותר. אנו ננהל את מדיניות החוץ שלנו ואת הדיפלומטיה שלנו בדרך זו ואנו מקוים שכל המדינות האחרות ינהגו כך גם הן.

אין זו קביעה שצריכה להתקבל על-ידי אמריקה. אנו הגדרנו כמה הנחות כלליות במועצת-הביטחון ביום ב' ואנו נהיה נכונים להשתתף בכל חילופי דעות ודיונים. אולם אני סבור כי בשעה זו הדבר לא יסייע לכל מטרה יעילה...

האם ניסית להגיע לכלל הסכם עם ברה"מ על הפסקת משלוחי נשק לצדדים?

כאשר אתה מדבר על תקיפות, אם אכן העניין יצא מגדר שליטה, האם כוונתך לאותו סוג של תקיפות שהפגינה ארה"ב בשנת 1970 בעת המשבר הסורי?

האם תוכל להעריך את האסטרטגיה הערבית בפתיחת ההתקפות הללו? אתה שוחחת עם שרי החוץ הערביים באו"מ. נמסר כי יש להם מטרה פסיכולוגית-פוליטית מוגבלת — לאור הדיבורים על מה שקרוי יוזמת שלום שאתה עומד לנקוט.

אתה כמובן אינך יכול לבקש מן הרוסים לא לשלוח יותר נשק לאנשים אלה אם אתה שולח נשק לישראל. מדוע לא תאמר לסובייטים שאנו נפסיק לשלוח נשק לישראל אם הם יפסיקו לשלוח נשק לערבים?

אתה הדגשת בנאומך ביום ב' בלילה את הצורך לעבור מדיפלומטיה מונעת לדיפלומטיה יוצרת יותר. האם משבר זה יוצר הזדמנות לארה"ב, במיוחד תוך שיתוף-פעולה עם ברה"מ, להדגיש דחיפות חדשה לעבור למשא ומתן ערבי-ישראלי ישיר או בלתי-ישיר?

יש השקפה ערבית הגורסת כי קל יותר יהיה להגיע להסדר של קבע אם יהיה למצרים מאחז מסוים בסיני. מה דעתך?

האם אתה מצפה לשיתוף-פעולה של סין בהתאפקות שאתה מטיף לה?

קריאתנו להתאפקות מכוונת לכל המדינות המסוגלות להשפיע על מהלך המאורעות. כמובן, יכולתם של הסינים להשפיע על המאורעות, לאור המרחק הגיאוגרפי, אינה גדולה כזו של מדינות אחרות וזאת יש לשקול. אך פנייתנו להתאפקות מכוונת לכל המדינות. אינני חוזה שמסעי לסיין ישובש בגלל המצב הקיים עתה; אבל, כמובן, הדבר תלוי במשך המלחמה.

בחירתנו לסיים פעולות האיבה האם נהיה נכונים לתמוך בהפסקת-אש כפי שהיא קיימת עתה במזרח-התיכון או שמא אנו רוצים נסיגה לקוי 1967?

ברגע זה אין זו ההזדמנות הנאותה לדון בנוסחה מסוימת כלשהי, שכן העמדה כלפי גישה כזאת תלויה בתנאים הקיימים בעת העלאתה. וישנן גישות כה רבות שנבדקו עד שאין כל טעם במנייתן עכשיו.

לנוכח הכישלון בהערכת הכוונות לפי העובדות שהיו לפני פרוץ הקרבות, מהם הצעדים שעל ארה"ב לעשות, לפי דעתך, כדי לשפר את יכולתה להעריך כוונות במצב כגון זה?

הערכת הכוונות של מדינות אחרות היא תמיד עניין קשה מאוד. זה דבר שאי-אפשר לפתור אותו על-ידי שיפור כושר מסוים כלשהו. אלמלא היו טעויות בהערכת כוונות כי אז לא היה מקום להפתעות, וברור כי האנשים שעניינם בכך הוא יותר מכל — אנשים שיצא להם שם של המודיעין הטוב ביותר באיזור — הופתעו גם הם ועליהם מוטלת הבעיה העיקרית של מתן תשובה לשאלה זאת.

ככל שאתה יכול לשפר את הבנתך את המנטליות של ארצות אחרות, ככל שאתה יכול להבין את תהליך קבלת ההחלטות שלהן, כן יכול אתה להפחית את סכנות היותך מופתע. אבל את יסוד ההפתעה אי אפשר לבטל לעולם.

כאשר דיברת קודם על המטרות האפשריות של הערבים, העלית לפנינו אפשרות אחת שבאורח כללי אפשר להגדירה כמטרה פוליטית. היש מטרות ערביות מעבר לזה, ואם יש, מה עשויה להיות התגובה של ארה"ב?

אינני יכול לשער מהן המטרות האפשריות החל מזו שהעליתי ועד ניצחון צבאי מוחלט, החל ממערכה קצרה וכלה במלחמת התשה. ארה"ב סבורה, כי מלחמת התשה ממושכת במזרח-התיכון טומנת בחובה אפשרות כה גדולה של מעורבות של מעצמה גדולה והגברת המתח עד נקודה שתשפיע על האווירה הבינלאומית בכללותה, ותעורר בעיות של אספקה לשני הצדדים באופן שאנו סבורים כי יש אינטרס לכל המדינות, לרבות, ומעל לכל, המדינות המשתתפות במלחמה, להביא את המלחמה לידי סיום סביר ומכובד מרגע שהדבר יינתן.

דובר צה"ל מודיע:

בזירת רמת-הגולן נמשכה התקפת כוחותינו אשר משך היום הרחיבו, טיהרו וביטסו פריצתנו אל תוך השטח הסורי. מטוסי חיל-האוויר חזרו ותקפו את שדות התעופה העיקריים בפסוריה, בקרבות אוויר שהתנהלו עם מטוסים סורים הופלו 29 ממטוסיהם, משך היום. בזירת סיני, התנהלו היום קרבות שריון מקומיים ודו-קרבות ארטילריים. מטוסי חיל-האוויר תקפו סוללות טילי קרקע-אוויר בפורט-סעיד וריכוזי שריון מצריים. בקרבות אוויר הופלו 2 מטוסים מצריים.

דובר צה"ל מודיע:

בשעות אחה"צ נחלו כוחותינו בזירת רמת הגולן, בכוחות עיראקיים שהוכנסו לקו החזית. המדובר כנראה, בכוחות עיראקיים שעל העמדתם לרשות סוריה, הודיעו העיראקים כימים האחרונים. כחינו הצבאי מוסיף כי נראה שהפיקוד הסורי הטיל כוחות אלה למערכה במקום כוחות סוריים שהעברו לקווי ההגנה בעומק החזית.

דו"ח מסכם ליום 13 באוקטובר; שעה 0700

המלחמה — כללי

- בי.בי.סי. — משרד ההגנה של ארה"ב אינו מגיב על שמועות שמספקים לישראל ציוד ונשק.
- כתבים באירופה — ארה"ב מוכרת לישראל נשק, וקיימת כבר רכבת ימית ואוירית: פנטומים, טילי קרקע-אוויר ומכשירים אלקטרוניים. — לונדון, פריס ורומא — הדגשת הרכבת האוירית לסורים. — פריס — נשק אמריקני לישראל.
- רדיו: הפלנו לערבים 225 כלי-טיס. — בי.בי.סי.: אבידות ישראל: 70—100 מטוסים, 150 טנקים; טיימס — אבידות ישראל 3,000 איש הרוגים ופצועים; שריון — 500, מטוסים — 80.
- עמית: חומרת המלחמה אינה מורגשת בעורף; טרם התחלנו לעצור הנשימה; יש להתייחס אליה באותה מידת חומרה שמתבטאת בקוים הקדמיים. בארץ — פסיכולוגיה של מלחמה קצרה.

בעיות במוקד ההתעניינות

- הספקת הנשק לישראל ולערבים.
- המצב בחזיתות.
- יחסי המעצמות.

דובר צה"ל מודיע:

1. לילה שקט נוסף עבר על הפוחות בשתי זירות הלחימה.
2. בזירה הסורית פעל הלילה כוח פשיטה של צה"ל עמוק בעורף האויב כ-100 ק"מ צפונה מזרחה לדמשק, פיצץ גשר ופגע בשירה של פוחות עירקיים וחזר לשיטתנו בשלום, ללא כל נפגעים.
3. עם בוקר תודשו קרבות השיריון בזירה הצפונית.

רומא: כתבה מקהיר על אבידות של מאות אזרחים בהפצת הדלתה של הנילוס. מודגשות יותר הודעות מצרים. גורסים ישראל מנהלת מלחמת התשה, אך לא תוכל להתמיד בה זמן רב.

בון: אין כמעט כיסוי לחזית זו.

פריס: צילומי כפר מצרי שנפגע, תיאור אבידות אזרחים, הדגשה שאין באיזור מטרה צבאית. המצרים מתחפרים לקראת המתקפה.

- רומא: סאם 6, נשק קטלני שישראל לא מצאה לו פתרון. אין אזכור לטילי „פרוג“.
- רומא, בון, לונדון: אין מקדישים תשומת-לב רבה לאבידות אזרחים.
- לונדון — שיפור לוחמת הערבים ועליית אמי-נותם.
- בי.בי.סי. — המלחמה לא השפילה הערבים — אולי יש בכך סיכוי לשלום.
- וושינגטון — ההכרעה — תוך כמה שבועות.

ישראל — פנים ועורף

פריס: מרירות בישראל כי המצב אינו פשוט.

ספיר: מחיר המלחמה עד 11.10.73 — 8 מיל-יארד ל"י — חצי מזה בדולרים; התייקרות הנשק.

הזירה הבינלאומית

קיסניגר: הביון הישראלי נשאל פעמים אחדות בשבוע שקדם למלחמה ואמר שלא תפרוץ מלחמה; מטרת ארה"ב — סיום פעולות האיבה ותנאים צודקים לכל; הרכבת האוירית הסוב-ייטית מדאיגה, אך לדעת ארה"ב לא נקטה ברה"מ עמדה בלתי-אחראית; אם תעשה כך — תינקט עמדה תקיפה.

ניקסון: השלכות המלחמה בעולם: ארה"ב מודאגת; מודעות גם לנפט.

עמית: עניין הנפט לא יבוא לביטוי במלחמה כי לא תהא כה ממושכת; בעיית הנפט מודגשת (רומא, בון, לונדון).

שמיר: המעצמות אינן מעוניינות כיום לקלקל היחסים ביניהן; קיסניגר איים, אך נזהר לא לתמרן הרוסים לאולטימטום.

רומא: המלחמה מסכנת סיכויי השלום בין המעצמות; גינוי לברה"מ.

פריס: רואים בהודעת „טאס“ איום רוסי והח-מרת המצב הבינלאומי.

חזית סוריה

- עמית: הסורים נוטשים כוחות; השלכת העי-ראקים לקרב בצורה חפוזה מוכיחה מצב הסור-ים; לאסאד נוח שהעיראקים יילחמו והוא ישמור על דמשק; השגנו הישגים אך לא מיטוט המערך הערבי; „הסורים לוחמים על ציפור נפשם — דמשק“.
- שמיר: הצבא העיראקי — כוח-אדם ירוד.
- פריס: ישראל קרבה לדמשק.
- בון: „עולים על דמשק“, תיאור מעשי גבורה של הישראלים בצפון.
- רומא: פריצת צה"ל לדמשק, פריצה אטית.
- שגרירות פריס: הצילומים מהרמה מראים השבויים הסורים בצורה משפילה.
- כתב בי.בי.סי. ראה מטוסינו נופלים בסוריה.

חזית מצרים

- עמית, שמיר, בי.בי.סי.: המצרים מתכוונים להתשה, למלחמה ארוכה.
- שמיר: ההסברה לציבור המצרי שלא יצפה לחדשות מסעירות, אלא למלחמה ממושכת.
- עמית: אילו המצרים רצו, יכלו לראות במצב הנוכחי התחלה לדיונים; הרצוג: מבחינתם אולי השיגו יעד מדיני.